XII. — POLYCHAETE ANNELIDEN UIT HET ALKMAARDER MEER.

DOOR Dr. R. HORST. (MET EEN TEKSTFIGUUR).

Nereis diversicolor O. F. Müll.

Zooals te verwachten was, werd deze euryhaline soort, die in de Zuiderzee [1]) algemeen verspreid is, ook hier in vrij grooten getale aangetroffen; er waren jeugdige exemplaren bij, met niet meer dan twaalf paren parapodia.

Polydora hoplura Clap. [2])

Te midden der bovengenoemde wormen vond ik het achtereinde van een *Polydora*, die in den dorsalen bundel der laatste 16 segmenten naast een of twee gewone, haarvormige borstels een groote, vischangelvormige borstel bezit; dit werd het eerst waargenomen door Claparède bij eene soort, levende in het kalkskelet van Balaniden in de Golf van Napels en door hem *Polydora hoplura* genoemd. Volgens Claparède komt deze haakborstel voor in de 15 achterste segmenten, terwijl Carazzi [3]), die de soort later heeft onderzocht, meent dat dit wisselt tusschen de laatste 10 tot 20 segmenten. De afwijkende borstels van het 5e segment zijn volgens bovengenoemde onderzoekers gevorkt, evenals bij *Polyd. ciliata*, evenwel met stompere punten; daar van ons exemplaar slechts het achterste gedeelte van het lichaam voorhanden is, kan ik hieromtrent niets mededeelen. Opvallend is bij het exemplaar van het Alkmaarder meer de aanwezigheid van een groote hoeveelheid staafjes-klieren (follicules bacillipares), waarvan Claparède geen melding maakt. Een aan *Polyd. hoplura* verwante vorm, *Polyd. hamata*, werd door Langerhans [4]) ontdekt in de kalkbekleeding der strandrotsen van Madeira; zij onderscheidt zich van eerstgenoemde daarin, dat de abnormale borstels van het 5e segment niet gevorkt zijn en de vischhaakvormige borstels van het achtereinde minder sterk gebogen en kleiner zijn. Toch meent Carazzi, dat beide species identisch zijn; hetgeen echter door Mesnil [5]) o. i. terecht wordt bestreden. Wordt vermeld van de kust van Frankrijk (Dinard) en Engeland.

Polydora ciliata werd door mij in de Zuiderzee aangetroffen [1]).

---

1) Tijdschr. Ned. Dierk. Vereeniging (2e Ser.), dl. XI, 1910, p. 139.

2) Claparède, Annél. polychètes du Golfe de Naples: Mém. Soc. de Physique et d'Hist. nat. de Genève, t. XX, 1868, p. 58, pl. XXII, fig. 2.

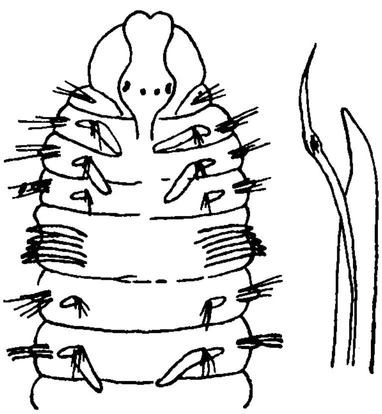
3) Mittheil. Zoolog. Station zu Neapel, Bd. XI, 1895, p. 20, taf. 2, fig. 6 en 7.

4) Die Wurmfauna von Madeira: Zeitschr. W. Zoologie, Bd. XXXIV, 1880, p. 92, pl. IV, fig. 4.

5) Les spionidiens des Cotes de la Manche: Bullet. Scientif. de la France et Belgique, t. XXIX, 1896, p. 236.

Polydora redeki n. sp. [1]).

Behalve de bovengenoemde werd nog een onvolledig exemplaar (het achtereinde ontbreekt) van een andere *Polydora*-soort verzameld, die met geen der beschreven soorten kan geïdentifieerd worden. Het exemplaar heeft een lengte van circa 5 mm. De koplob is zwak ingesneden en voorzien van twee paar oogen, die alle op één dwarse lijn staan, terwijl deze bij de andere *Polydora*-soorten gewoonlijk in twee rijen achter elkâar staan, in de vorm van een trapezium. De lange voelers, die licht afvallen, ontbreken. De abnormale borstels van het 5e segment zijn enkelvoudig, met een zwak gebogen punt; daarnaast komen lancetvormige borstels voor van een eigenaardig voorkomen. Deze bestaan uit een schaft, die naar beneden zeer dun uitloopt en aan het distale einde een zweepvormig aanhangsel draagt; op het verbindingspunt van beide is de borstel eenigszins verdikt. De overkapte, gevorkte, ventrale borstels beginnen als gewoonlijk in het 7e segment. Wat echter *Polyd. redeki* voornamelijk onderscheidt is, dat de kieuwen reeds beginnen op het 2e segment evenals bij *Polyd. polybranchia* Hasw. [2]), terwijl zij bij alle andere *Polydora*-soorten eerst achter het 5e segment optreden; laatstgenoemde soort is echter voldoende gekenmerkt door het bezit van tweederlei uncini en de afwezigheid van lancetvormige borstels in het 5e segment en werd daarom door Carazzi in het subgenus *Boccardia* geplaatst. *Polyd. polybranchia*, 't eerst bij Sydney waargenomen door Haswell, werd later door Carazzi bij Napels aangetroffen en door Mesnil aan de noordkust van Frankrijk (anse St. Martin).

Alkmaria romijni Horst [3]).

Er werden twee exemplaren van deze kleine Terebellide aangetroffen; in de lichaamsholte waren vrij groote eieren zichtbaar.

1) Ik veroorloof mij deze soort te noemen naar Dr. H. C. Redeke, die zooveel heeft bijgedragen tot vermeerdering onzer kennis van de fauna der Nederlandsche wateren.

2) Proc. Linn. Soc. N. S. Wales, Vol. X, 1885, p. 273.

3) Zoolog. Mededeel. R. Museum v. Nat. Historie, Dl. V, 1919, p. 100.